7/4270 536 -3-

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan: 883

ANKARA
18./6./2001

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 24/05/2001 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-10610 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Karaman Milletvekili Zeki Ünal tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/4270-10398 Esas No.lu soru önergesine verilen cevap örneği iki nüsha hâlinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof.Dr.Hikmet Sami TÜRK
Bakan

EKLER:
EK-1 Soru önergesi (2 adet-4 sayfa)
cevabı

7/4270 537-4-

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan:

ANKARA
..../..../2001

Sayın
Zeki ÜNAL
Karaman Milletvekili
T.B.M.M.

Bakanlığımıza yönelttiğiniz ve yazılı olarak cevaplandırılmasını istediğiniz 7/4270-10398 Esas No.lu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

Cezaevleri sorunu, Türkiye'nin çözülmesi gereken en önemli sorunlarının başında gelmektedir. İstanbul İlinde bulunan 7 cezaevinin toplam kapasitesi 5311 kişidir. Oysa 23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salıverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair 4616 sayılı Kanundan sonra, İstanbul cezaevlerinde, 6762 hükümlü ve tutuklu barındırılmaktadır. Bu cezaevlerinden Paşakapısı Cezaevi, eski ve tarihi bir bina olup, cezaevi olarak inşa edilmediğinden, bu konudaki teknik raporlara göre, bir an önce kapatılması gerekmektedir.

Bu durumda İstanbul cezaevlerinin gerçek kapasitesi 4843'dür. Suç yeri ve ikametgâh itibarıyla İstanbul kökenli hükümlü ve tutuklu sayısı, 1999 yılında, 9087'dir. Bugün bu rakam 11000 dolayındadır. İstanbul İlinde muhafaza edilmesi gereken yaklaşık 6000 hükümlü ve tutuklu, kapasite yetersizliği nedeniyle il dışındaki diğer cezaevlerine nakledilmektedir. Bunların İstanbul'daki duruşmalara götürülüp getirilmeleri Devlete büyük bir maliyet yüklemekte, aynı zamanda ziyaretlerde yaşanan sıkıntı nedeniyle hükümlü ve tutuklu aileleri de maddî ve manevî kayıplara uğramaktadır. Bu durum, yeni cezaevleri yapılmasını zorunlu kılmaktadır.

2000 yılı itibarıyla İçişleri Bakanlığından alınan istatistik bilgilerine göre, Ülke genelinde vuku bulan 747.726 adlî olayın 246.370'i yani, %33'ü İstanbul İlinde meydana gelmektedir. Daha açık bir ifadeyle, adlî olayların üçte biri İstanbul'da gerçekleşmektedir.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan:

ANKARA
..../..../2001

2

Devlet otoritesi ve hukuk düzeninin sağlanması, ancak, modern, yüksek güvenlikli cezaevleriyle gerçekleştirilebilir. Suç örgütlerinin, cezaevlerinin mevcut fiziksel yapısından kaynaklanan zaafları kullanarak, güç odakları hâline gelmeleri karşısında, Devletin vakit geçirmeksizin önlem alması gerekmektedir. Bu sorunun çözümünde, İstanbul İli, sosyal ve ekonomik yapısı itibarıyla birinci sıradadır.

Bu çerçevede Bakanlığımızca, İstanbul İli ve çevresinde cezaevi yapımına uygun, mülkiyeti Hazine veya belediyeye ait arazi aranmışsa da, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı ve ilçe belediye başkanlıkları ile diğer ilgili mercilerden alınan cevabî yazılarda, cezaevi yapımına uygun Hazine veya belediye arazisi bulunmadığı bildirilmiştir. İstanbul İlinde, Millî Savunma Bakanlığına tahsisli bulunan taşınmazlardan bazılarının, cezaevi yapımı için Bakanlığımıza devrine ilişkin sayısız taleplerimiz olumsuz karşılanmıştır. Hazine arazisi olup, Bakanlığımıza tahsisli taşınmazlara da ilgili belediyelerce imar izni verilmemektedir.

Tekirdağ'da yapımı biten (1) numaralı F tipi cezaevi hizmete girmiş olup, (2) numaralı cezaevinin inşaatı devam etmektedir. Çorlu ilçesinde toplam 73.120 metrekarelik Hazine arazisi, geçen yıl, Maliye Bakanlığı Millî Emlâk Genel Müdürlüğünce Bakanlığımız adına tahsis edilmiş ise de, bu yer, Çorlu Belediye Meclisince kabul edilen imar plânında cezaevi alanı olarak ayrılmamıştır. Çorlu Belediye Başkanlığı ile bu yörede yaşayanlar cezaevi yapılmasını istememektedirler. Yine, Tekirdağ ili Çerkezköy ilçesinde toplam 856.625 metrekarelik Hazine arazisi Maliye Bakanlığı Millî Emlâk Genel Müdürlüğünce Bakanlığımız adına tahsis edilmişse de, bu bölgedeki muhtarlıklar ve sivil toplum örgütleri de cezaevi yapılmasını istemediklerini belirtmişlerdir.

İstanbul İlinde işlenen suçlar, Türkiye genelinde işlenen suçların üçte birini oluşturmasına rağmen, bu bölgede cezaevi yapımına sürekli engeller çıkarılmıştır.

Silivri Belediye Başkanlığı da 1999 yılında Bakanlığımızın başvurusuna verdiği cevapta, cezaevi yapımı için belediye sınırları içinde belediye ve Hazine adına kayıtlı gayrimenkul bulunmadığını bildirmiştir.

7/4270 -6-
539

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan:

ANKARA
..../..../2001

Basında çıkar haberlerde sözü edilen, Silivri ilçesi Büyükçavuşlu Köyü sınırları içerisindeki Orman Bakanlığına tahsisli arazi, teknik elemanlarca incelenmiş, arsanın çok eğimli bir yamaç üzerinde olduğu, bu yamacın yan derelerle kesilerek küçük vadilerin oluştuğu, büyük oranda hafriyat yapılmasının gerekli bulunduğu, bunun da kumlu ve killi bir zeminde stabilite sorunları yaratacağı, 441 dönümlük bir arsaya 4-5 adet cezaevi yerleşiminin yapılabileceği ümit edilirken, bir adedinin bile yerleştirilmesinde sorunlar yaşanacağı belirtilmiştir.

Zaman kaybına tahammülü olmayan bu sorunun çözümü için, İstanbul il merkezine yakın çevre ilçeler yanında, Silivri ilçesinde de otoyola yakın, elektrik, su, yol ve altyapı eksiklikleri bulunmayan araziler araştırılmış, Bakanlığımız Teknik İşler Dairesi Başkanlığınca, Silivri ilçesi Alipaşa Köyünde bulunan yaklaşık 1000 dönüm dolayındaki arazi cezaevi yapımı için uygun bulunmuştur.

İstanbul Valiliği İl İdare Kurulunun 25.10.2000 gün ve 2000/338 sayılı kararıyla 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 5. maddesi uyarınca kamu yararı kararı alınmış, aynı Kanunun 10. maddesi uyarınca Silivri İlçesi Kıymet Takdir Komisyonunca metrekaresine 4.200.000 TL. bedel kararlaştırılmıştır. Adı geçen Komisyon, yasa gereğince, kamusal görevleri bulunan ilçe mal müdürü, kadastro müdürü, ziraat yüksek mühendisi ile birlikte ikisi halktan seçilen beş kişiden oluşmaktadır. Komisyona, Bakanlığımızdan herhangi bir temsilci katılmamaktadır. Bu konuda, arazi sahipleri ya da vekilleri ile Bakanlığımız arasında herhangi bir görüşme olmamıştır. Kamulaştırma işleminden, arazi sahipleri resmî prosedür başladıktan sonra haberdar olmuşlardır. Gerçekleştirilen işlem pazarlıkla satın alma değil, yasadan kaynaklanan kamulaştırmadır. Kamulaştırma bedeli, Kamulaştırma Kanununa göre İdareden bağımsız ve Kanuna göre oluşturulan komisyonca belirlenmektedir.

Kamulaştırma işlemi için Başbakanlığın 23/03/2001 tarih ve 1400 sayılı yazısıyla uygun görüş alınmış, Maliye Bakanlığı da 09/04/2001 tarih ve 6265 sayılı yazısıyla ödeneği revize etmiştir. Uygun görüş yazısı gereğince, 4.013.940.000.000 TL. tutarındaki kamulaştırma bedelinin 2.807.250.000.000 TL.'lik kısmı 2001 Malî Yılı Bütçesinden, kalan 1.206.690.000.000 TL'si de 6.8.1997 tarihli ve 4301 sayılı Kanunla oluşturulan İşyurtları Kurumu Bütçesinden karşılanmıştır.

7/4270 -7-

540

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Bakan:

ANKARA
.../.../2001

İstanbul İlinin Türkiye ortalamasının çok üstündeki nüfus artış hızı göz önüne alındığında, söz konusu arsanın da İstanbul'un cezaevi sorununu çözemeyeceği açıktır. Bu nedenle ivedilikle yaklaşık 5000 dönüm daha araziye ihtiyaç vardır.

Silivri'de yapılması düşünülen cezaevi F tipi cezaevi olmayıp, yeni geliştirilen modern bir cezaevi projesidir. Cezaevinin yapılmasıyla birlikte Silivri'de yeni iş olanakları yaratılacak ve böylelikle ilçenin ekonomik yaşantısına büyük katkı sağlanacaktır. Silivri'de cezaevi yapımı amacıyla tahsis edilen arazi şehir merkezine 10 km. uzaklıkta olup, şehrin turizm ve tarımını olumsuz etkileyecek nitelikte değildir. Ayrıca, turizm yönünden gelişmiş şehirlerde de cezaevleri bulunmaktadır. Kamulaştırılan arazide, basında ismi yer alan hâkimin herhangi bir hissesi ya da konuyu takiple ilgili herhangi bir vekâleti bulunmamaktadır. Kamulaştırılan arsa civarındaki taşınmazları, çiftlik evleri yapılmak üzere çok daha yüksek bir bedelle satarak rant elde etmek isteyenler, bu yerlerin kamulaştırılmasını istemediklerinden aleyhte söylentiler çıkararak kamuoyu oluşturmaya çalışmaktadırlar. Bununla birlikte, basında ortaya atılan iddialar dikkate alınarak, kamulaştırma işlemiyle ilgili olarak, merkez teşkilâtında ve yerinde inceleme ve gerektiğinde soruşturma yapılmak üzere, 08/05/2001 tarihli "Olur" uyarınca adalet müfettişleri görevlendirilmiş bulunmaktadır.

İstanbul Türkiye'nin en büyük ilidir; Türkiye nüfusunun yaklaşık altıda biri, İstanbul'da yaşamaktadır. İstanbul içerisinde, bu nüfusa ve İstanbul'daki suç potansiyeline uygun sayıda cezaevi yapılması zorunludur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof.Dr.Hikmet Sami TÜRK
Bakan